

Klimatförändringen – sjukvårdens ansvar?

AMM UPPSALA 2019-12-06

Varför ska vi engagera oss i klimatfrågan?

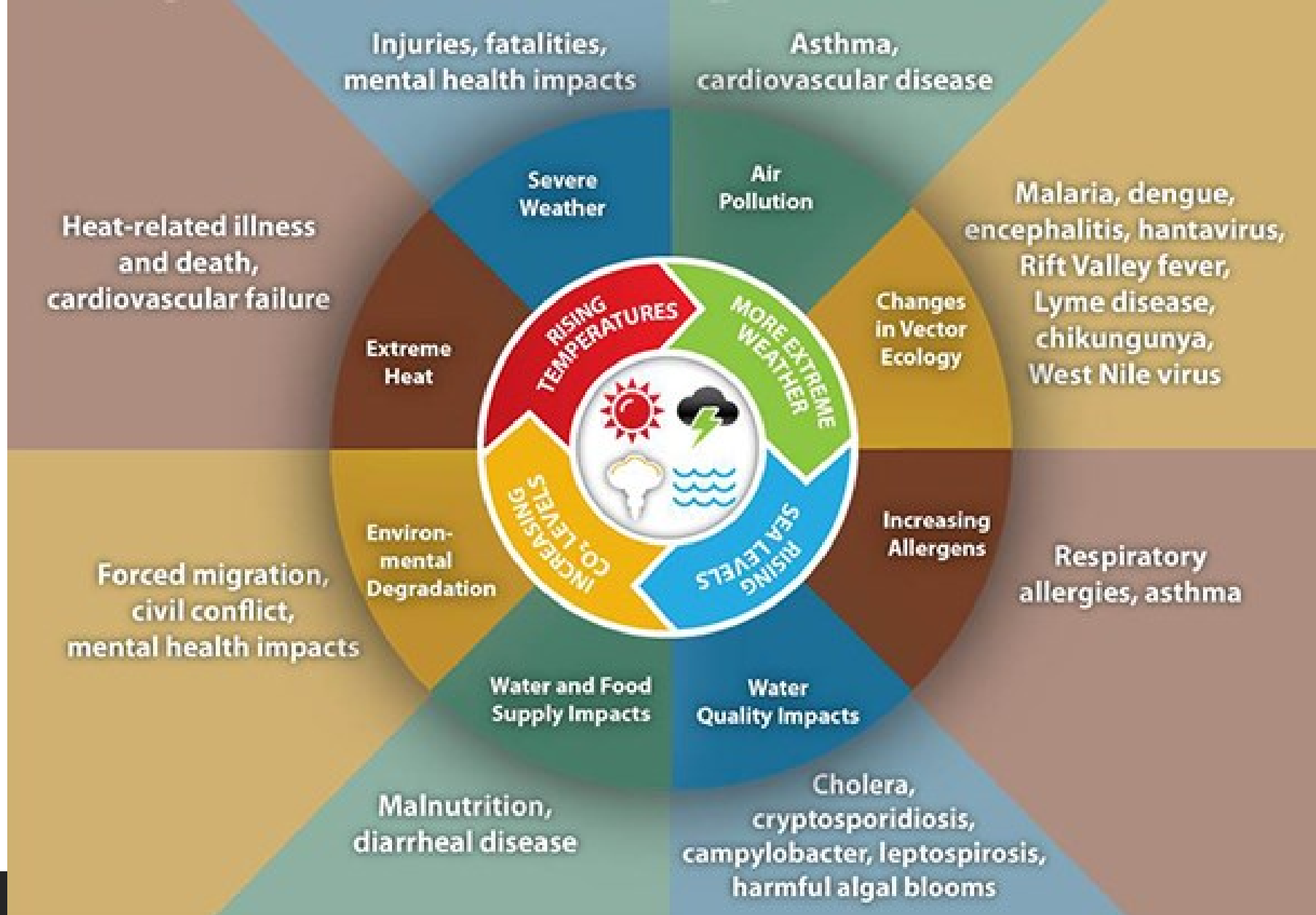





"Klimatförändringarna är det största hotet mot hälsan under detta århundrade."

The Lancet 2009

Impact of Climate Change on Human Health





Värmeböljor- hälsoeffekter

Direkta effekter: Uttorkning, Värmeslag, Kognitiv försämring, Mental stress

Ökad dödlighet genom

- Kardiovaskulärsjukdomar
- Luftvägssjukdomar

Påvekan i Sverige?

- Risken att dö ökade med 10% dag två under en värmebölja över 27,5 °C
- Ca 9% ökning av sjukhusinläggningar (totalt, hjärt-kärl och andningsorganen) under värmeböljan i Skåne sommaren 2006.

. (Värmeböljor och dödlighet bland sårbara grupper – en svensk studie, Östersund, R 2010:12)



Riskgrupper?

Äldre (över 65 år)

Hjärt-kärlsjukdom, Lungsjukdom, Njursjukdom, Diabetes, fetma

Allvarlig psykisk sjukdom, Demenssjukdom

Sängliggande, Socialt isolerade personer

Spädbarn och små barn

Personer som är fysiskt aktiva och/eller arbetar i utsatt miljö

Personer som intar av vissa läkemedel

Sommaren 2018

Akuten får in allt fler värmerelaterade sjukdomsfall

Svt.se 2018-07-28

Operationer ställs in på grund av hög luftfuktighet

Skogsbränder sätter sjukvården i Jämtland Härjedalen i stabsläge

Läkartidningen 2018-08-01

Läkartidningen 2018-07-18

Värmeböljan ett problem för vården

Läkartidningen 30-32/2018

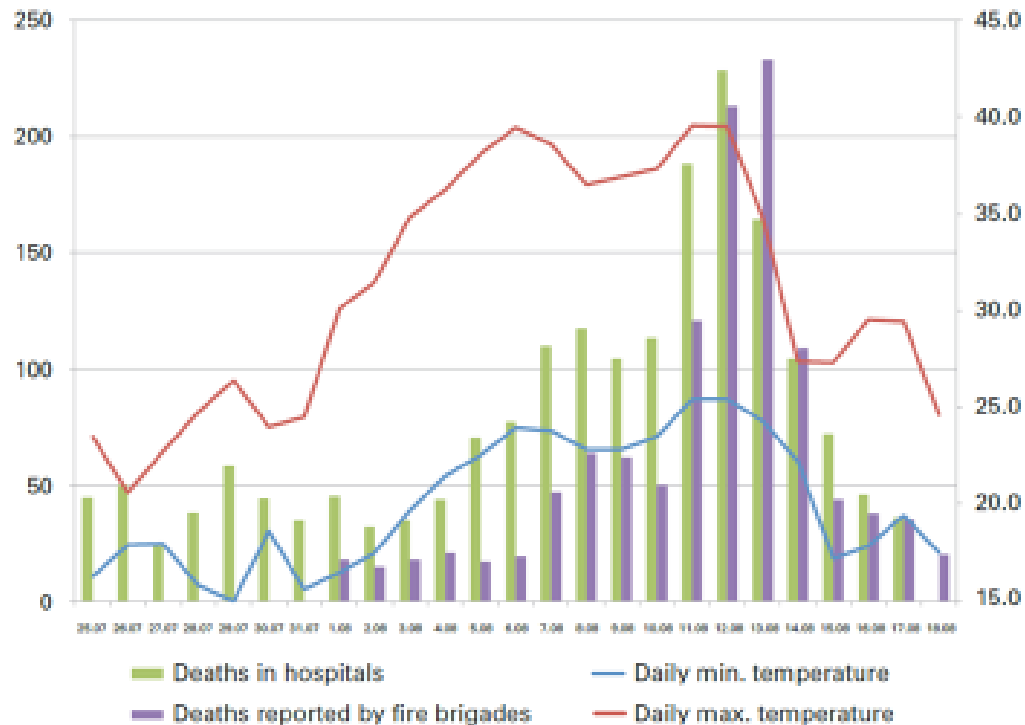
<https://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/07/Varmeboljan-ett-problem-for-varden--samhallet-oforberett/>

Rekordvärme uppmätt i Frankrike: 45,9 grader

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/rekordvarme-uppmatt-i-frankrike-44-3-grader-i-carpentras>

Publicerad 28 juni 2019

Exempel från Paris sommaren 2003



Över 40,6 C orsakar värmeslag med risk för organskador, medvetandeförlost och död ökar. 80% av dem som dog var äldre än 75 år.

Läkemedel riskerar bli överksamma i värmen

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=114&artikel=7000773>

Publicerat onsdag 18 juli 2018 kl 06.00

I värmeböljan riskerar vissa läkemedel, som insulin, bli överksamma om de inte förvaras i rätt temperatur, varnar apotekare och läkare.

Ovanligt många dödsfall i Sverige sommaren 2018

Läkartidningen 21/2019

Drygt 600 kan ha dött till följd av värmeböljan

Bertil Forsberg menar att Sverige och övriga nordiska länder sticker ut i ett europeiskt perspektiv med bristande organisation för att hantera extrem värme.

Läkartidningen 30-32/2018

Upprätta handlingsplaner vid värmebölja

Till personal inom vård och omsorg

Värmebölja? Gör så här

Sommervärme kan orsaka hälsoproblem. Särskilt utsatta är äldre, kroniskt sjuka och personer med funktionsnedsättning. En värmebölja kan innebära en ökning av antalet dödsfall och blodsjukdomar. Med dessa insatser går det att förebygga ohälsa och sjukdom.



VAR UPPMÄRKSAM PÅ INOMHUSTEMPERATUREN Risken för hälsoproblem ökar så snart temperaturen stiger inomhus. Risken ökar påtagligt när temperaturen utomhus når upp till 26 °C eller mer under tre dagar i följd.



UPPMUNTRA TILL ÖKAT VÄTSKEINTAG Undvik stora mängder söta drycker och alkohol. Servera gärna vätskerik mat, t.ex. grönsaker och frukt.



ORDNA EN SVAL MILJÖ Utnyttja gardinet, persiennern och markisen.
Det är viktigt att känsliga vårdtagare vistas på bostadens/boendets svalaste
plats. Värda nattetid när det är svalt.



ORDNA SVÅLKANDE ÅTGÄRDER En kall dusch är mest effektiv. En blöt handduk runt nacken är ett alternativ. Löst sittande kläder i naturmaterial är svalare än löst sittande syntetkläder.



UNDVIK FYSISK ANSTRÄNGNING framförallt under dygnets varmaste timmar.



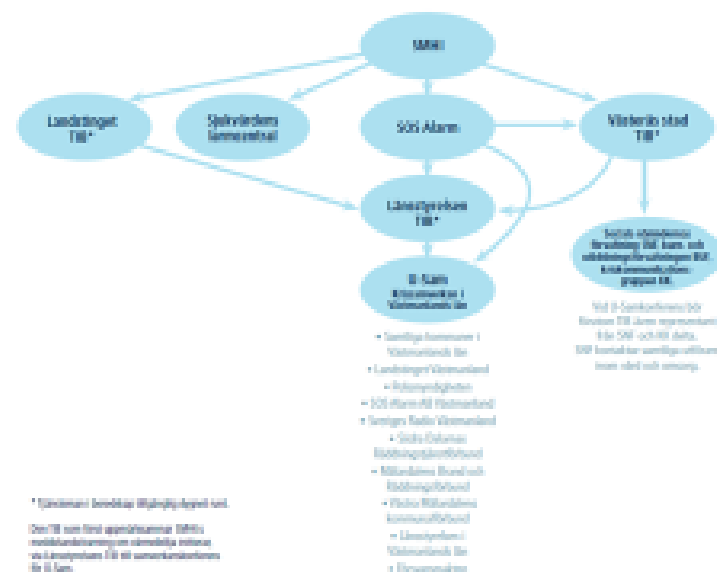
FÖRVARA LÄKEMEDEL RÄTT Förvara mediciner svalare än 25 °C eller i kylskåp.
Läs om förvaring på bipacksedeln.

VAR EXTRA UPPMÄRKSAM PÅ DINA VÄRDTAGARE OCH HUR DE MÅR
Varningstecken kan vara förhöjd kroppstemperatur, puls och andningsfrekvens, yrsel och onormal trötthet. Muntorrhet och minskade urinmängder kan vara tecken på vätskebrist. Vid besvär av det här slaget bör en medicinsk bedömning göras. Medicinsederingen kan också behöva ses över. Läs för vätskeledivande, antiepileptiska läkemedel och neuroleptika.

Handlingsplan vid värmebölja/höga temperaturer

October 1998

Lambkedja för vanning



Handlingsplan vid värmebölja/höga temperaturer, Västerås stad

Stora översvämningar över hela Uppsala

Publicerad 29 juli 2018

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/uppsala/oversvammning-vid-strandbogatan-i-uppsala>

Akademiska behöver hjälp efter översvämning



Även Akademiska sjukhuset i Uppsala drabbades av översvämningar och sjukhusets sterilcentral svämmade över och är i obrukligt skick.

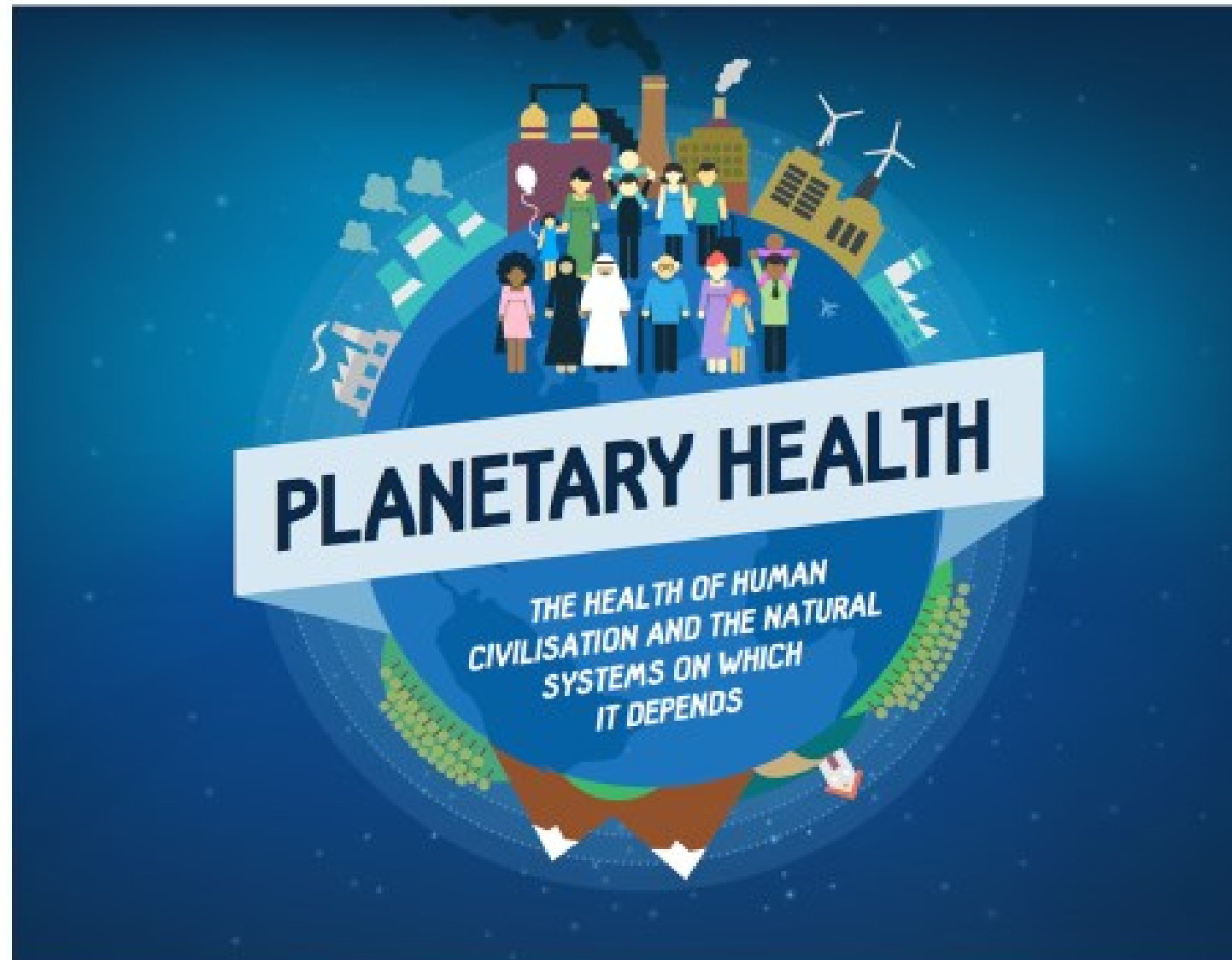
Uppsala har de senaste dagarna fått hjälp att sterilisera instrument vid sjukhusen i Enköping och Västerås.



“Tackling climate change could be the greatest global health opportunity of the 21st century”

The Lancet 2015

Vi kan spela en nyckelroll i klimatarbetet





“Food in the Anthropocene
represents one of the
greatest health and
environmental challenges
of the 21st century”

EAT-Lancet Commission on healthy diets
from sustainable food systems

THE LANCET

The best science for better lives



The Health Care Climate Challenge mobilizes health care institutions around the world to protect public health from climate change.



In 2017 the World Bank published a report, co-produced with Health Care Without Harm

Released at World Health Assembly, “Climate-Smart Health Care”
Outlines Low-Carbon and Resilience Strategies for the Health Sector

Health systems can build climate resilience through investment in two areas:

Health system strengthening that prepares for the climate change’s environmental and health impacts; and

disease-specific responses to address the changing burden of disease related to climate change.



Climate-Smart Healthcare

Low-Carbon and Resilience
Strategies for the Health Sector

INVESTING IN CLIMATE CHANGE AND HEALTH SERIES



WORLD BANK GROUP

As the only sector with healing as its mission, health care has an opportunity to use its ethical, economic, and political influence to be a leader in climate solutions.

By moving toward climate-smart health care, the health sector can mitigate its own climate impact, save money, and lead by example. By becoming more resilient, health care can help prepare their own facilities and their communities for the growing impacts of climate change. And by providing societal leadership, the health sector can help forge a vision of a future with healthy hospitals and healthy people living on a healthy planet.

The challenge is based on three pillars:

1 Mitigation – Reduce health care's own carbon footprint.

2 Resilience – Prepare for the impacts of extreme weather and the shifting burden of disease.

3 Leadership – Educate staff and the public about climate and health and promote policies to protect public health from climate change.

Hållbar sjukvård och minskad klimatpåverkan 191005

Björn Fagerberg, prof em, Medicin,
Sahlgrenska akademin, Göteborgs Universitet
Arbetsgruppen för klimat och hälsa i
Sjukhusläkarna
Läkare för Miljön



Sjukhusläkarna
VERKSAMHET I OCH OMRINGEN LÄKARFÖRENING

Hälso- och sjukvårdens utsläpp av växthusgaser i Sverige

- 21% av offentliga sektorns utsläpp
- 4,4% av totala nationella utsläpp
- Utsläpp per capita (0,46 tCO₂e/capita), högre än globalt medelvärde (0,28) men under medelvärdet i EU (0,49)

Sjukvårdens miljöeffekter

Förbrukningsartiklar
Utrustning
Uppvärmning
Transporter
Mat
Tvätt



Utsläpp av växthusgaser
Avloppsvatten
Sopor, föroreningar
Resursförbrukning

Naming a New Approach: Climate-Smart Healthcare

Climate mitigation, adaptation, and low-carbon and resilient health development strategies reduce emissions, build healthcare climate resilience, and yield significant health and economic co-benefits.

World Bank, 2017

Hållbarhetsarbetet inom NHS England - utgångspunkter



NHS: En nationell, miljömässigt hållbar hälso- och sjukvård i sikte

- Övergripande målsättning: Ökad hållbarhet (miljömässig, social, finansiell)
- **Inledande mål vid projektstart: Att reducera NHS växthusgasutsläpp med 10% från 2007-15**

NHS = National Health Service

SDU = Sustainable Development Unit

NHS Resultat: Utsläpp, resurser, effektivitet

- Hälso- och sjukvårdens koldioxidutsläpp – reduktion 18.5% på 10 år
- Klinisk aktivitet ökat med 27%
- Utsläpp från energikonsumtion, affärsresor och medicinska gaser minskat med 18,5%, samtidigt besparingar £ 1,8 miljarder under 10 år.
- 21% minskning i vattenkonsumtion under 10 år

Klimat och hälsa - Sjukvårdens ansvar?

Att

- Informera patienter och allmänheten
- Utbilda kolleger och studenter
- Bedriva forskning om klimatförändringens hälsoeffekter
- Planera framtidens hållbara sjukvård (adaptation, mitigation)
 - Anpassning till förändrat klimat, resiliens
 - Minimering av sjukvårdens utsläpp av växthusgaser
- Delta i samhällsdebatten, påverka beslutsfattare
- Delta i utformandet av ett hållbart samhälle (adaptation, mitigation)

Slut